

Hapi - 1.jeden zo štyroch synov egyptského boha *Hóra*, ochranca *kanop*, prevetľujúci sa do posvätného zvieraťa - býka; Hapi bol aj služobníkom a pozemským *vtelením* boha *Ptaha*; neskoršie spájaný aj s kultom *Usíreva* (pozri *Osirapis*); zobrazovaný ako býk so slnečným kotúčom medzi rohami, s orlímí krídlami na šiji a plášťom cez chrbát (pozri *monštrá*); *symbol plodnosti*; tiež boh severu a *boh vetra* severného; pozri *bohovia plodnosti*; *egyptskí bohovia*

2.v gréčtine *Apis*

3.meno pre egypt. boha *Nilu*; pozri *Hopej*

4.v stredoveku častý *heraldický* motív (hlava)

[http://cs.wikipedia.org/wiki/Hapi_\(syn_Hora\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/Hapi_(syn_Hora))

[http://cs.wikipedia.org/wiki/Hapi_\(b%C5%AFh_z%C3%A1plav\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/Hapi_(b%C5%AFh_z%C3%A1plav))

happening - angl. – „udalosť, náhodná príhoda“; jedna z foriem *akčného umenia* po 2.svetovej vojne, zdôrazňujúca samotný tvorivý proces, založený na kolektívnosti a improvizácii s cieľom vtiahnuť diváka do deja a šokovať ho absurditou (tým sa líši napr. od *performance*, ktorá má formu divadelného predstavenia bez tvorivej účasti diváka); medzná forma tvorby, ktorá nesmeruje ku *klasickému* typu trvácneho výtvarného diela, ale má povahu *akcie* (umelé vytváranie udalostí, logicky nespojených a situovaných do životnej reality (akcia síce pripravená, ale nevyskúšaná, realizovaná laikmi); termín prvý raz použitý A.Kaprowom koncom 50.rokov v New Yorku pri akcii nazvanej 16 happeningov v šiestich dieloch, ktorá bola považovaná za predobraz zásad ďalších akcií; v 60.rokoch rozvinutý v USA a západnej Európe; napriek tomu happening nie je celkom novým prvkom tvorby, poznal ho aj stredovek; v happeningu možné nájsť prvky *futurizmu*, *dadaizmu*, *surrealizmu*, *pop-artu* (pozri *Archizoom Associanti*), inšpiráciu divadlom, hudbou, literatúrou, tancom; čiastočne sociálne a politicky kritický, ale aj s rysmi nihilizmu, anarchizmu a *antiumenia*; pozri *procedurálne umenie*, *gestická maľba*, *event art*, *multimediálne umenie*, *Burning Man*

schéma:

abstraktný expresionizmus (po 2.sv.vojne):

akčné umenie/performance

akčná maľba/action painting

dripping

dip painting

happening

tachizmus a *art informel*

J. Želibská: Snúbenie jari (happening v Dolných Orešanoch, 1970)

J. Koller: Lietacia kultúrna situácia (U.F.O.). Bratislava – Dúbravka (happening, 1983)

haptický - z gréc.; hmatový, dotykový; pozri *vizuálny*

Har - v osobnej mytológii *W. Blakea* je Har postava, ktorá zhruba zodpovedá veku *Adama*; Har vystupuje v básni *Tirieli* (1789) a *Piesni Los* (1795) a krátka zmienka o ňom je v *Knihe Thel* (1790) a *Štyroch zoas* (1796-1803); pred mnohými rokmi bol Har zvrhnutý a ako bežal čas, išiel so svojou ženou Heva (prešmyčka Eva) bývať do údolia, kde postupne podľahol demencii a upadol do takého detského stavu, že sa oňho starala opatrovníčka *Mnetha*; Har trávil celý čas naháňaním vtákov a spevom vo veľkej kletke; potom, čo jeho syn Tirieli stratil svoj trón, navštívil svojich rodičov Hara a Hevu; tí boli nadšení z jeho návštevy, ale netušili, že Tirieli je ich syn; žiadali ho, aby s nimi zostal, ale Tirieli odmietol a pokračoval v putovaní; neskôr, keď mal Tirieli väčšinu svojich detí zabitých, sa vrátil s výslovným úmyslom odsúdiť svojich rodičov; vyhlásil, že Harove zákony a jeho vlastná múdrosť odteraz skončia v prekliatí

[http://en.wikipedia.org/wiki/Har_\(Blake\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Har_(Blake))

W. Blake: Kúpeľ Hara a Hevy pod dohľadom Mnethy (ilustrácia z básne *Tirieli*, 1789)

W. Blake: Har a Heva prchajú pred vojnou a žiadostivosťou svojich bratov (ilustrácia k Piesni Los, 1795)

Harachte/Harachtej/Hor ahti/Harmachis - egyptský boh *Hór* v podobe putujúceho *slnka*; pozri *Haremachet*; egyptskí bohovia, *solárne božstvá*

-jedna z inkarnácií slnečného boha Hóra, v tomto prípade je uctievaného ako boh svetla

<http://de.wikipedia.org/wiki/Harachte>

harappská keramika - pozri *harappská kultúra*

harappská kultúra - podľa lokality Harappa v dnešnom východnom *Pakistane* na rieke Indus Pandžáb; protoindická civilizácia *doby bronzovej* z 3.-2.tis.pr. Kr. predárijských obyvateľov (pozri *indické umenie*); ďalším dôležitým centrom harappskej kultúry *Mohendžo-daro*; náboženstvo podobné *hinduizmu*: hlavný boh s tromi tvármi pripomína *Šivu*; *krava* posvätným zvierat'om, ktoré nesmie byť ani obetované; jazykom nie je *sanskrt*, ale vz'ah k altajskej jazykovej skupine; harappská kultúra zničená nájazdmi *Árjov/Árijcov* 1500 pr.Kr.; harappská kultúra známa keramikou s geometrickým, rastlinným a zvieracím dekórom, *terakotovými* plastikami; *steatitovými pečatidlami*; hlavným sochárskym materiálom *kameň*; *písmo* doposiaľ nerozlúštené; pozri *brahmanizmus*; *indická kultúra*

Jednorožec (harappská kultúra: Nindowari Damba, Kamerun, 2300-2000 pr.Kr.)

haras - hrubá ovčia *vlna* na výrobu *kobercov*; pozri *tapiséria*; *ovca*

harbour - angl. *prístav*

R. Sadeler II: Pohľad na prístav (rytina, 17.t.)

hard edge - z angl. – „ostrá hrana“; autorom názvu smeru americký kritik umenia Jules Langsner; jedna z podôb *abstraktného expresionizmu* z 60/50.-70/60.rokov 20.storočia (najmä v USA) ale aj *geometrickej abstrakcie* a realistického a figurálneho výtvarného smerovania; hard edge charakteristický ostrými, oproti sebe postavenými farebnými plochami; reagoval na ten typ abstraktného maliarstva, ktorý vydvihoval voľný, až automatický *rukopis* (pozri *automatizmus*), *pastóznú malbu* a *alla prima*; hard edge naopak zdôrazňuje ostrý jasný *obrys*, jasné a tvrdé podanie tvarov najmä ich okrajov; inšpirovaný tvarovou jasnosťou a farebnosťou reklám, motivisticky inšpirovaný *ikonografiou* všedných vecí (obdobne ako *pop-art*), farebnými poznatkami Rothka (*abstr. expresionizmus*) a B.Newmanna (?) a farebnými teóriami J.Albersa (*geom.abstrakcia*); hard edge využíval výrazových možností práve zavedených *akrylových farieb*; abstraktnou formou hard-edge je *colour-field painting*; hard edge zaradovaný aj medzi jeden z prúdov *konkrétneho umenia*

hard key - z angl. – „tvrdá tónina“; *fotografická* technika, ktorej cieľom sú silno kontrastné snímky bez detailov vo svetle aj v tieni; východiskovým materiálom sú preexponované *negatívy* a kontrastné papiere; pozri *P. Hausmann*

hardstone carving - *gemoglyptika*

Hardouin-Mansart Jules - pozri *F. de Troy*

http://fr.wikipedia.org/wiki/Jules_Hardouin-Mansart

Hardy Heywood - (†1933); anglický maliar, známy predovšetkým svojimi loveckými motívmi

https://de.wikipedia.org/wiki/Heywood_Hardy

H. Hardy: Voliéra (1877)

hárem/harím - časť islamského domu vyhradená ženám; porovnaj *gynakeion*; pozri *islamská architektúra*; *Akropolis* (Discovery); pozri *odalistka*

http://en.wikipedia.org/wiki/Th%C3%A9odore_Chass%C3%A9riau

https://www.google.sk/search?q=Chasseriau+Th%C3%A9odore&espv=2&tbm=isch&imgil=I3jBVadXUw8XdM%253A%253B6-9p3xxa98A5M%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.kunstkopie.de%25252Fa%25252Fchasseriau-theodore%25252Fbildnisdswesteraline.html&source=iu&pf=m&fir=I3jBVadXUw8XdM%253A%25252C6-9p3xxa98A5M%252C&usg=__pnW0q3z09d9TTch3KPQnK2HLFS0%3D&biw=1850&bih=995&ved=0CC4Qyjc&ei=sTifVJXVfcvtavrgbAH#facrc=&imgdii=ARZHn1I5NPchRM%3A%3BO24QpbexCp49M%3BARZHn1I5NPchRM%3A&imgrc=ARZHn1I5NPchRM%253A%3BUBXw9L-c3218M%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.wallcoo.com%252Fpaint%252FVista_Art_Walpapers_1024x768%252Fwallpapers%252F1920x1200%252F%25255Bwallcoo%25255D_Chasseriau_Theodore_Harem.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fhdw.eweb4.com%252Fout%252F111323.html%3B1920%3B1200

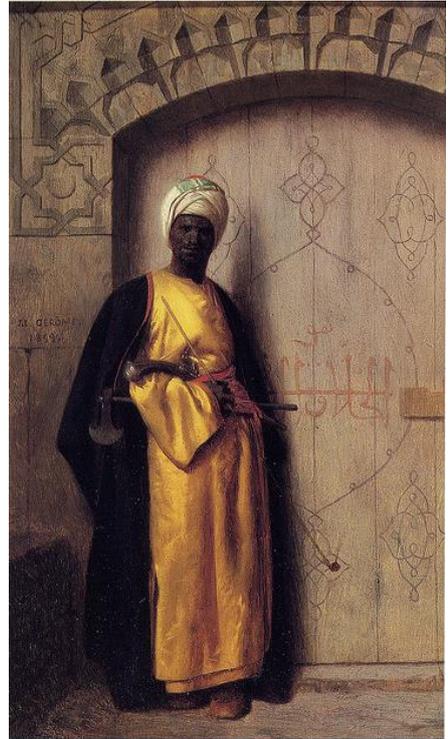
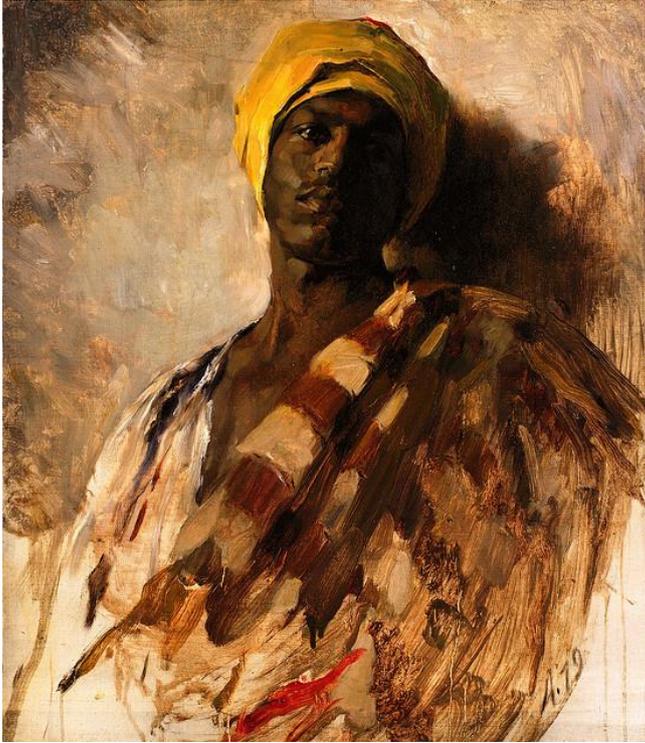
https://www.google.sk/search?q=Orazio+Gentileschi+Joseph+and+Potiphar%27s+Wife&espv=2&biw=1853&bih=995&tbm=isch&imgil=YVr95SLRfE3DIM%253A%253B7_GESVHFQJ6TM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fcommons.wikimedia.org%25252Fwiki%25252Ffile%25253A%25253AJoseph+and+Potiphar%27s+Wife+by+Artemisia+Gentileschi.jpg&source=iu&pf=m&fir=YVr95SLRfE3DIM%253A%252C7_GESVHFQJ6TM%252C&usg=__TPG6wWRqjp9erIJIHmH2Qn_XLM%3D&ved=0CCoQyjc&ei=lwdnVLrcDamaygP27oLYCQ#facrc=&imgdii=&imgrc=yNXXjGRg31elbM%253A%3Bg-bN06Zp0mw7MM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.artchive.com%252Fweb_gallery%252Freproductions%252F%252F223501-224000%252F223896%252Fsize1.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.artchive.com%252Fweb_gallery%252FA%252FAnton-Ignaz-Melling%252FInterior-of-the-Harem-of-the-Great-Lord-of-Constantinople.html%3B600%3B367

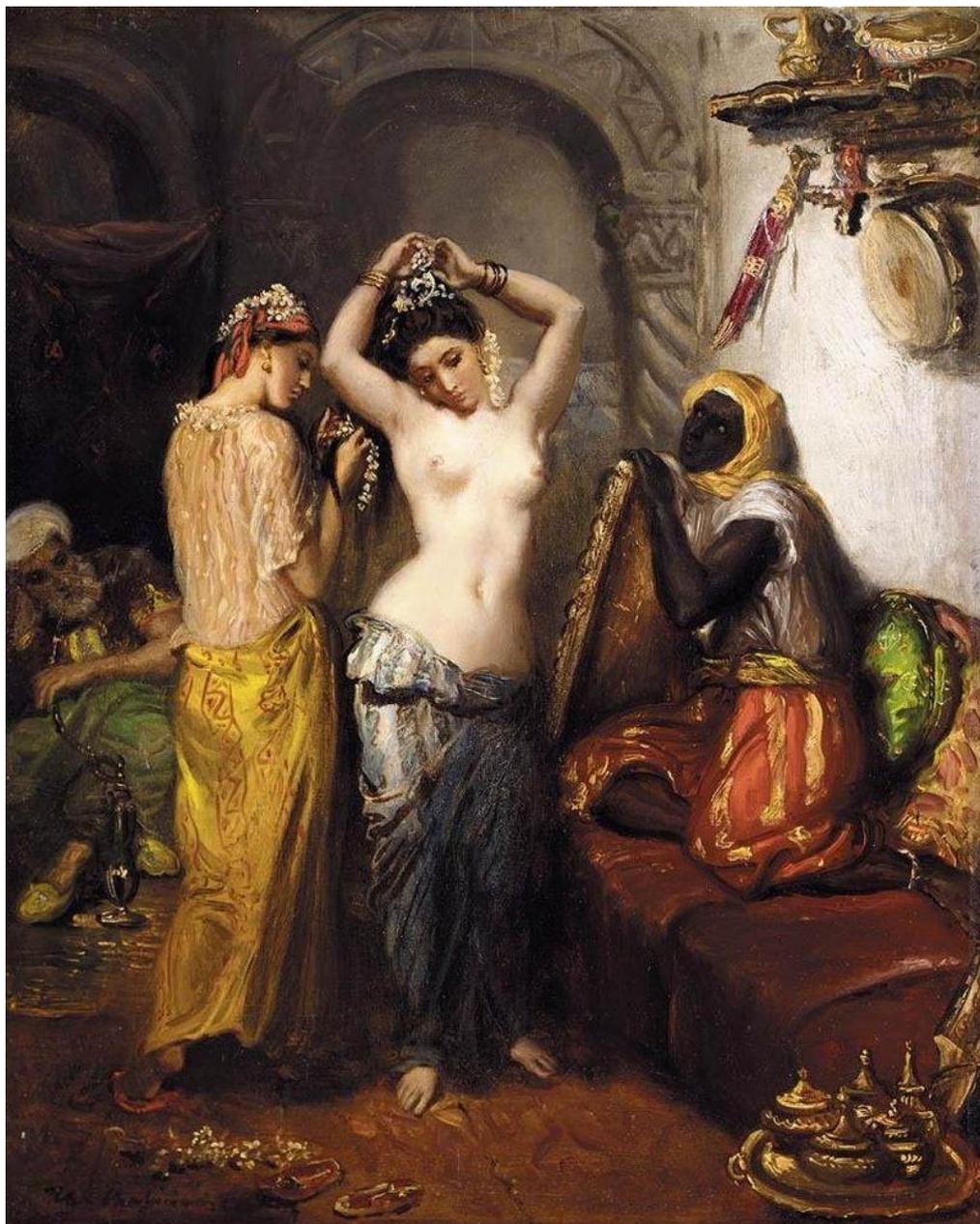
F. Hayez: Hárem (1866)

J. F. Lewis: Život v háreme, Konštantínopol

F. Duvneck: Strážca háremu (štúdia)
J. Leon Gerome: Stráž háremu

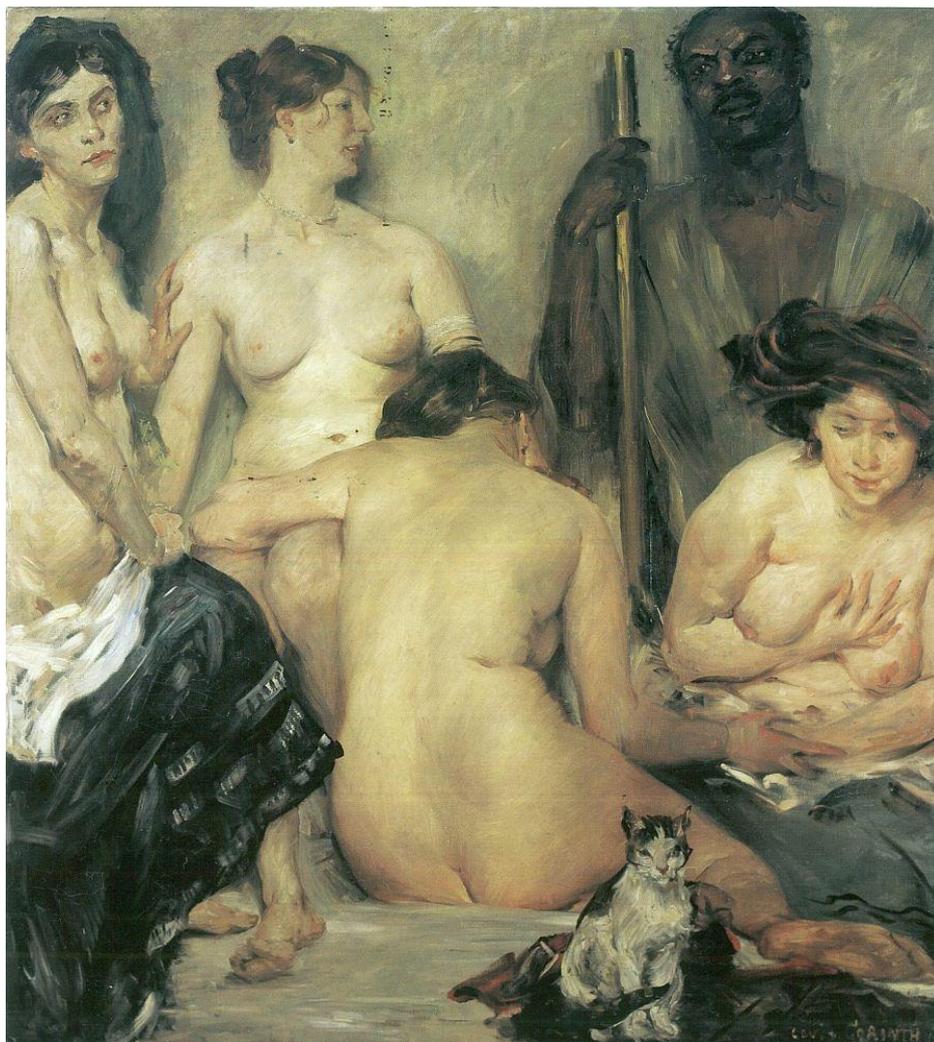
T. Chassériau: Hárem (1851-1852)

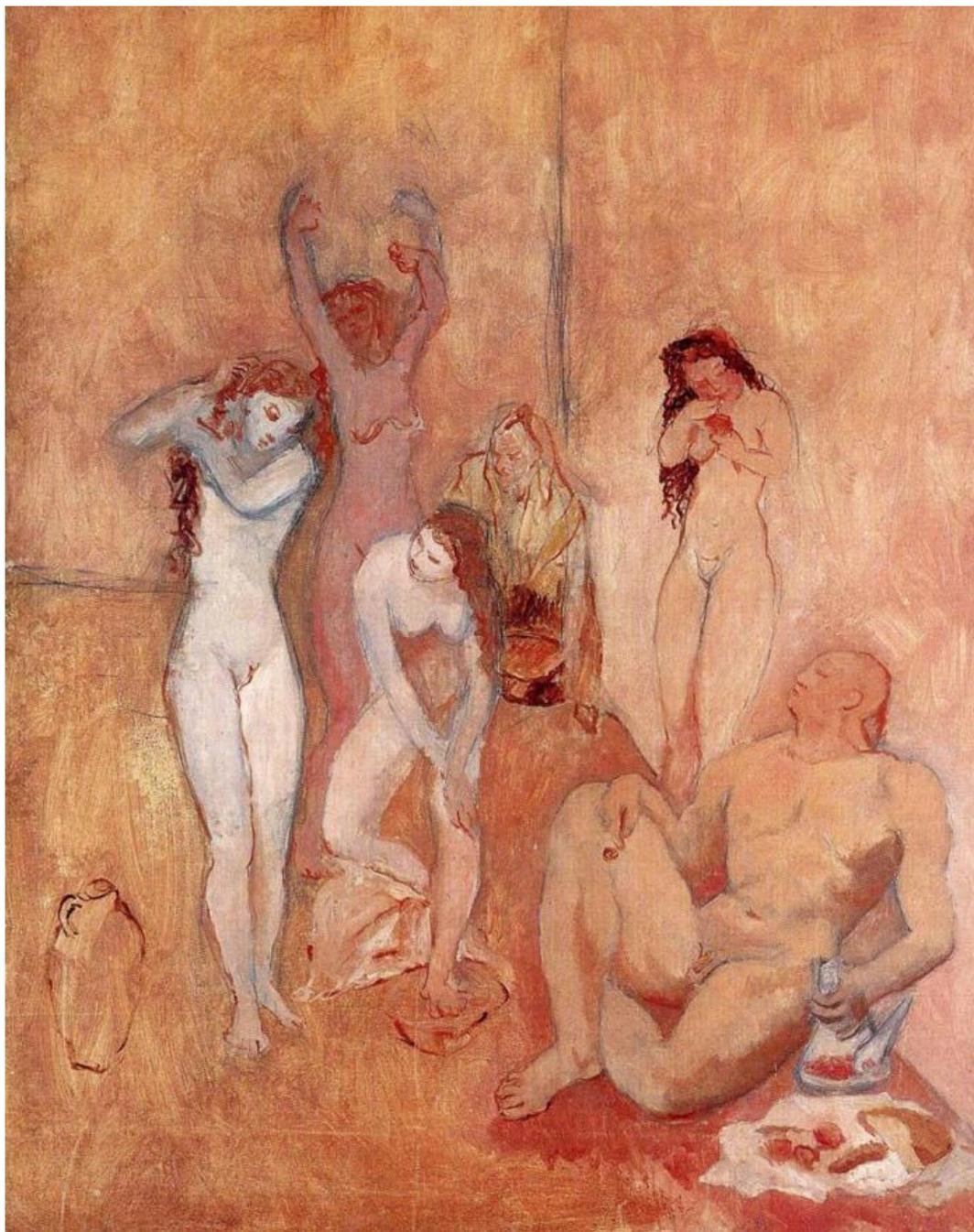
J.-L. Gérôme: Kúpele v háreme. Veľký bazén Brousse (1885)

C. Spitzweg: Hárem (1885)

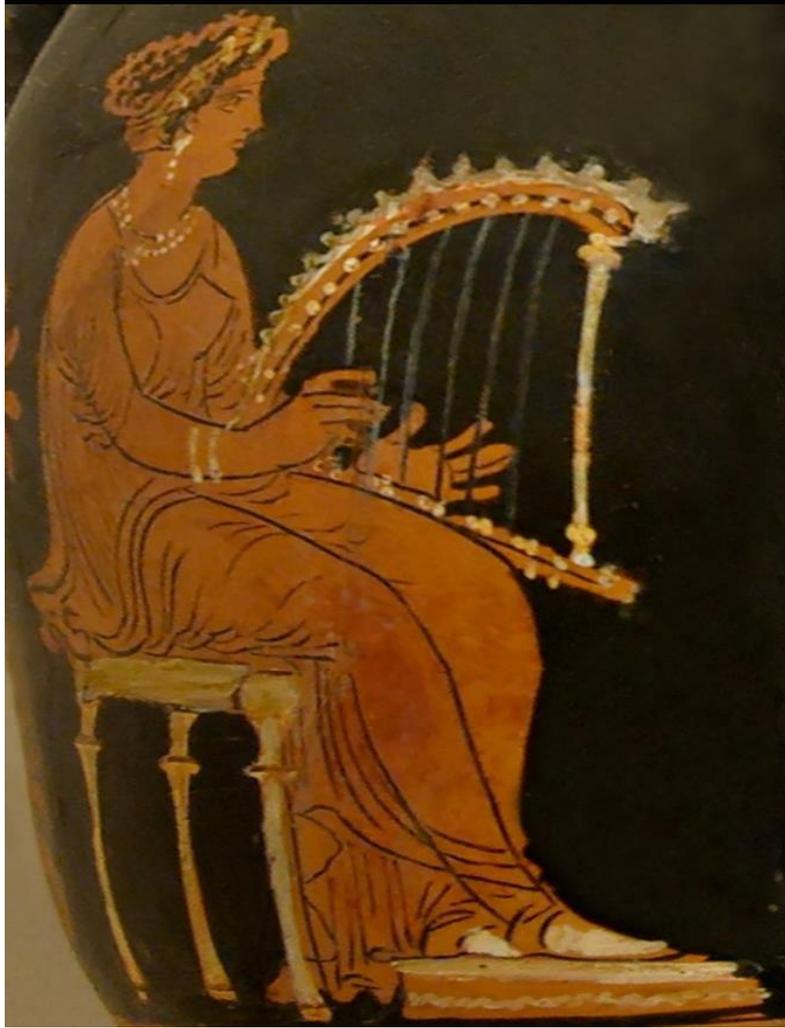

L. Corinth: Hárem (1907)

P. Picasso: Hárem (1906)

Haremachet - egyptský boh *Hór* v podobe vychádzajúceho slnka; pozri *solárne božstvá*
harfa - *strunný nástroj*; harfe bolo podobné stredoveké *psalterium/žaltár*; pozri *Betsabé, Jubal*

Žena hrá trojuholníkovú harfu psalterion (červeno figurová peliké z Anzi v Apúlii, 320-310pr.Kr.)

Aspidē si upcháva uši pred hrou zaklínača (Bodleian Library, MS. Douce 167, Folio 8v)

H. J. Terbrugghen: Kráľ Dávid hrajúci na harfu (1628)

A. Gramatica: Sv. Cecília s dvomi anjelmi (1620-1625)

G. B. Tiepolo: Kráľ Dávid hrá na harfu (18.st.)

Okruh M.-V. Lemoine: - (18.st.)

E. Josephson: Dávid a Saul (1878)

J. Syme: - (19.st.)

A. Jasusch: Symfónia (1920-1925)

harfa Svätého Ducha - pozri *Efrém Sýrsky*

harfa židovská - *židovská harfa*

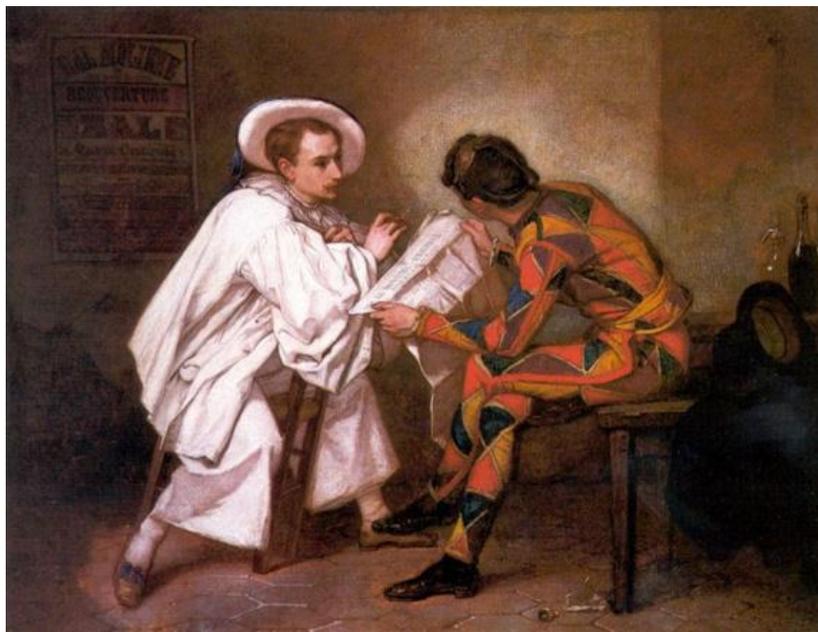
haring/sleď - pozri *ryba*

K. Perov-Vodkin: Zátšie so sled'om (1918)

harlekýn - tal. Arlecchino; duchaplný figliar z *commedie dell'arte*, sluha, ktorý dokáže získať lásku *Kolombíny*, prekabátiť svojho pána aj svojich druhov; v typickom *kostýme* z farebných handričiek vo tvare kosoštvorcov (F. Tichý, *P. Picasso*)

<http://www.quiz.biz/quiz-294468.html>
<http://blog.i.ua/community/1952/1170406/>

T. Couture: Pierrot politik (1857)

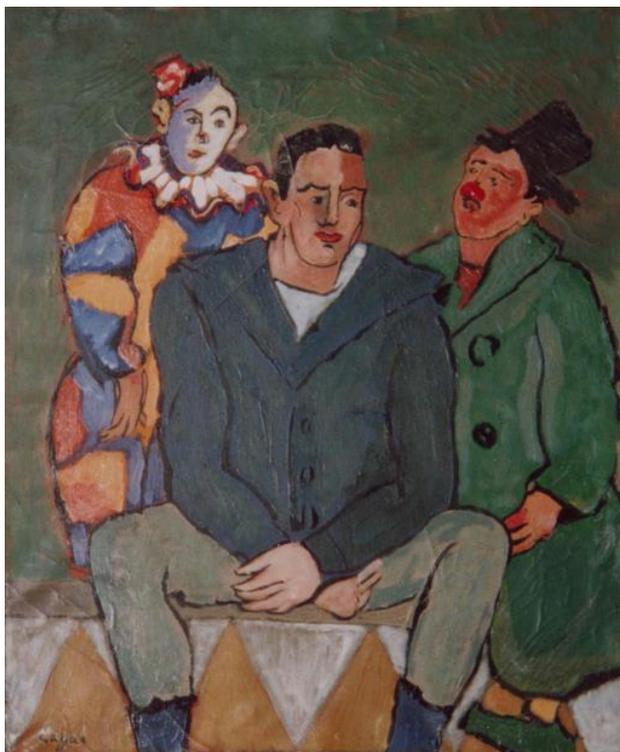
H. Daumier: Portrét harlekýna (19.st.)

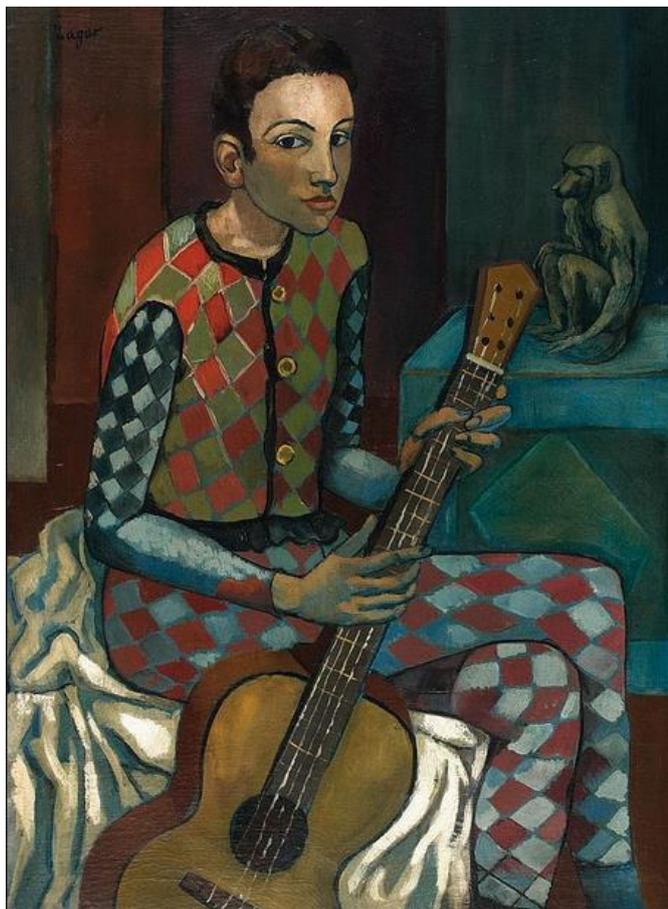
C. Lagar: Klauni a harlekýn (20.st.)

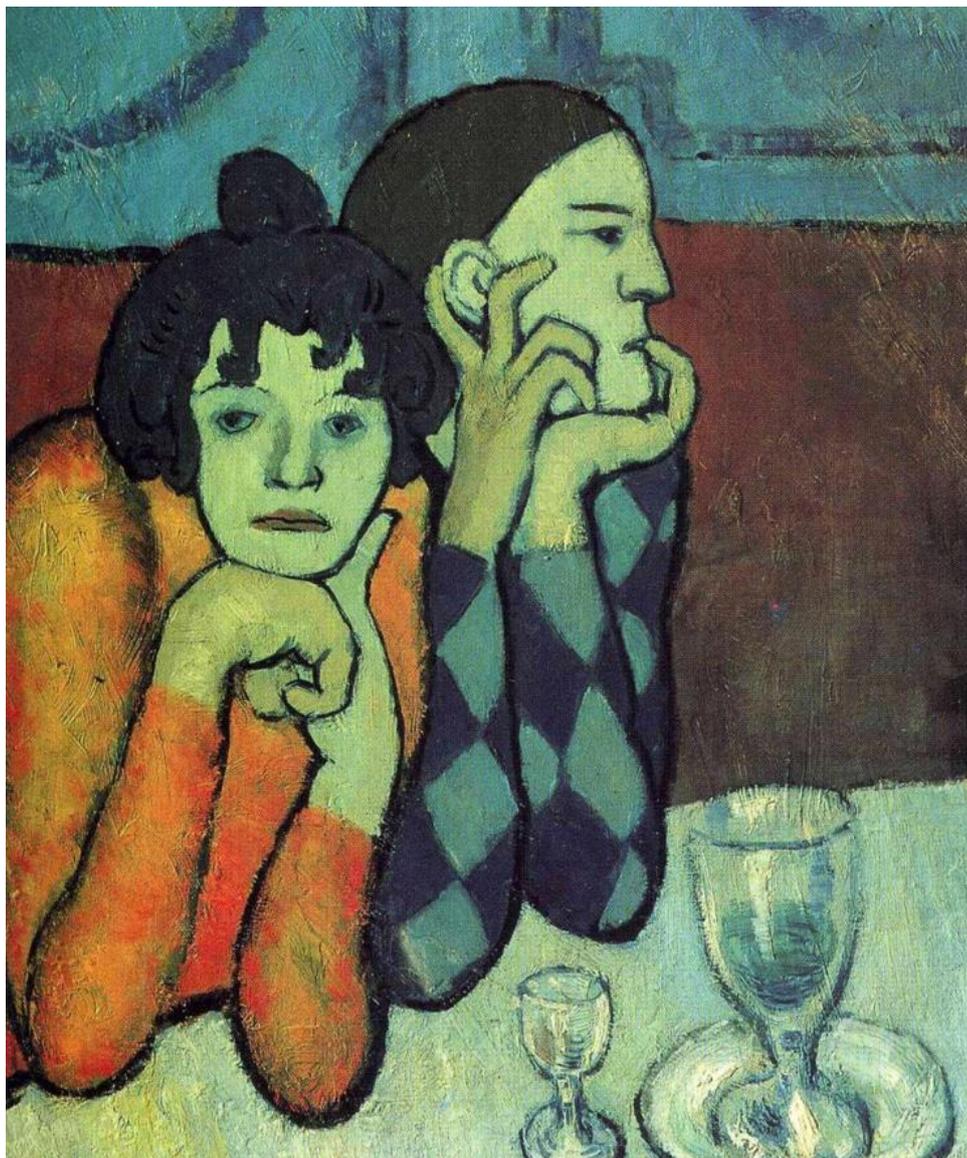
C. Lagar: Harlekýn (20.st.)

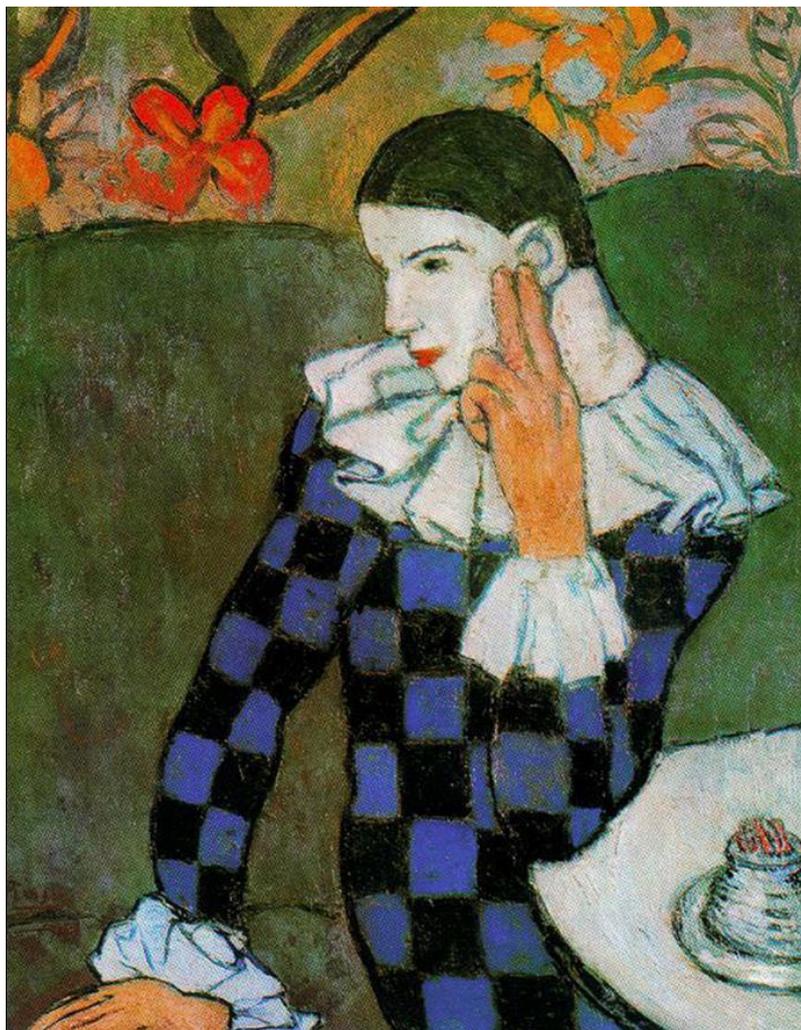
C. Lagar: - (19.st.)

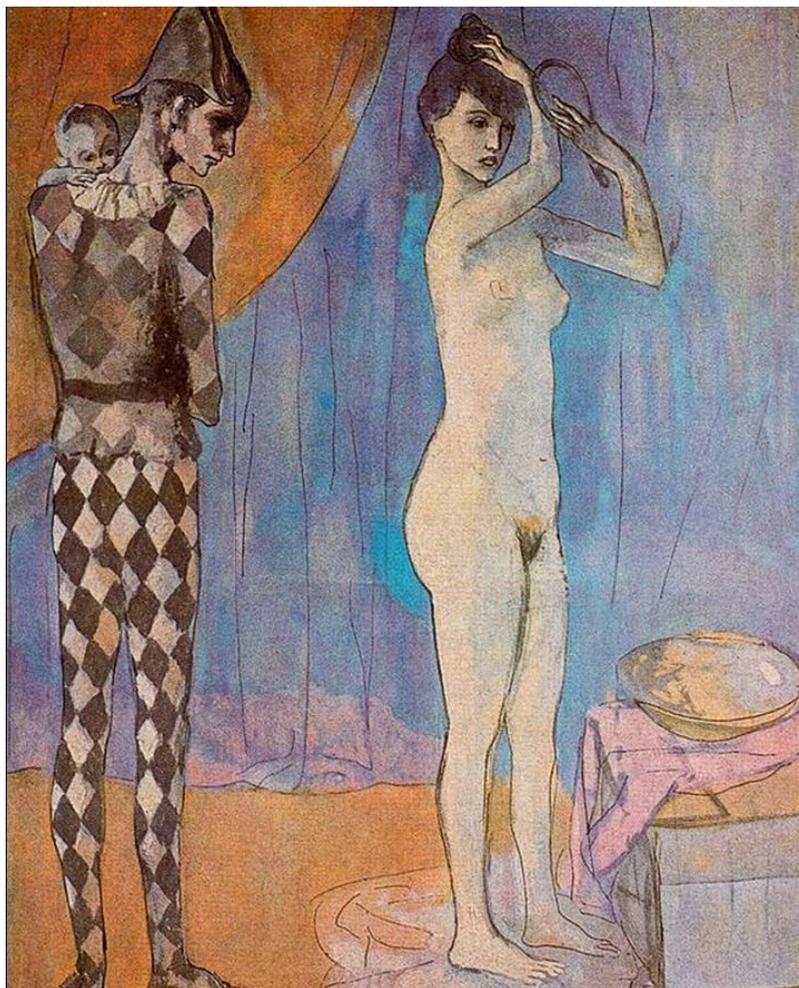
C. Lagar: - (19.-20.st.)

P. Picasso: Dvaja akrobati. Harlekýn a jeho spoločníčka (1901)

P. Picasso: Sklonený harlekýn (1901)

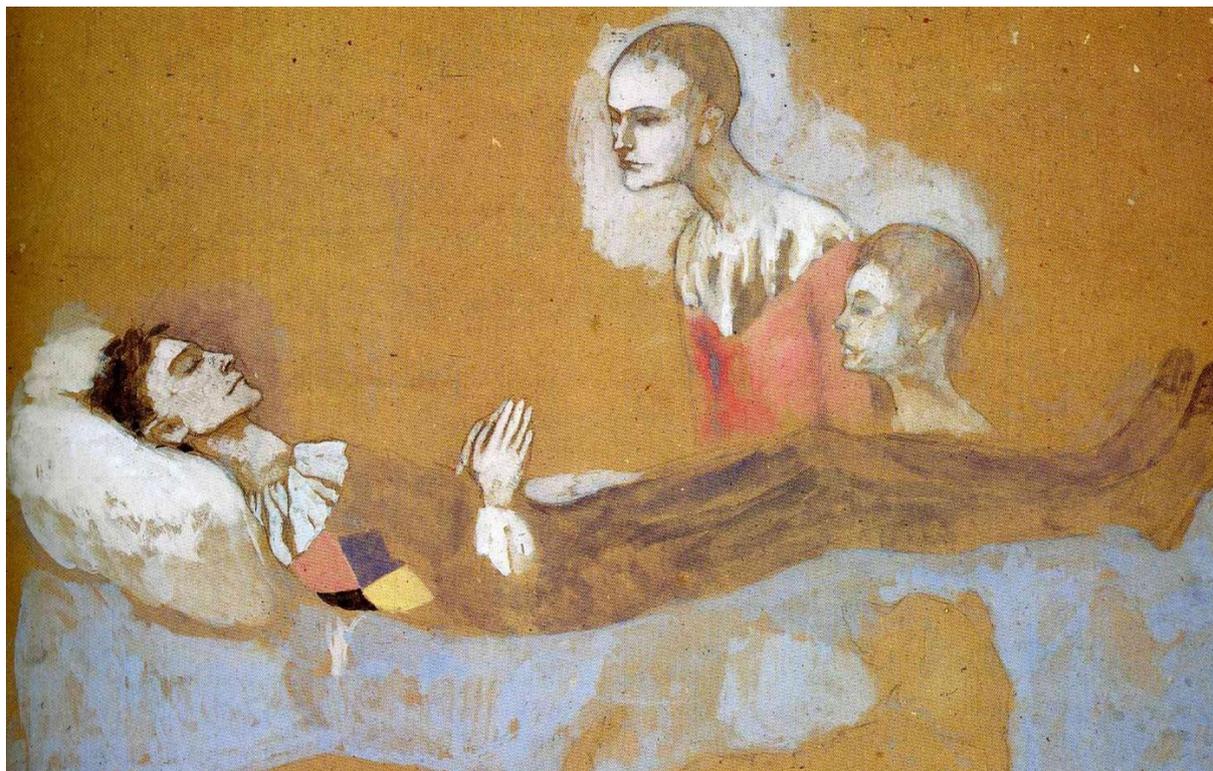
P. Picasso: Harlekýnova rodina (1905)

P. Picasso: Harlekýn s pohárom (1905)

P. Picasso: Akrobat a mladý harlekýn (1905)

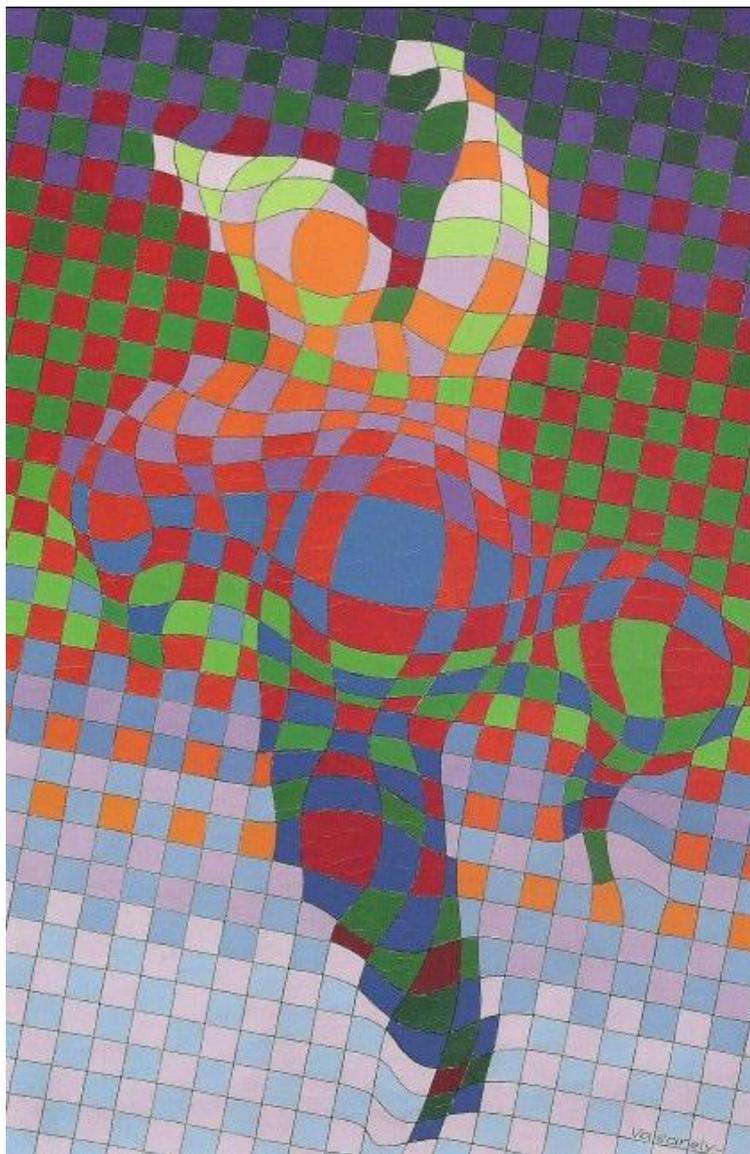
P. Picasso: Harlekýnova smrť (1906)

P. Picasso: Harlekýn (1909)

K. Hofer: Harlekýn (1928)

V. Vasarely: Harlekýn (1936)

O. Zadkine: Huslisti ako harlekýni (1944)

Harlem - pozri *Holandsko, sv. Bavo, Haarlemmertrekvaart*

Anonym: Sv. Bavo ochraňuje Harlem (1673)

W. H. Johnson: Harlemská ulica (1941)

W. H. Johnson: Harlemská scenéria s mesiacom v splne (1940)

W. H. Johnson: High Life, Harlem (1940)

harlemská renesancia - renesancia harlemská

harlemskí členovia cechu sv. Lukáša - pozri *Cornelis van Haarlem*, *W. P. Buytewech*, *I. Van de Velde*, *P. Lely*, *J. Mostaert*, *P. de Molyn*, *R. J. van Vries*, *H. C. Vroom*, *J. W. de Wet*, *C. C. van Wieringen*; svätolukášske bratstvo

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Members_of_the_Haarlem_Guild_of_Saint_Luke

A

Outgert Ariss Akersloot
Philips Angel I

B

Sarah van Baalbergen
Cornelis Beelt
Cornelis Pietersz Bega
Nicolaes Pieterszoon Berchem
Gerrit Adriaenszoon Berckheyde
Job Adriaenszoon Berckheyde
Claes van Beresteyn
Dirck Bleker
Gerrit Claesz Bleker
Reyer van Blommendael
Hans Gillisz. Bollongier
Johannes Bosschaert
Dirck de Bray
Jan de Bray

Salomon de Bray
Willem Pieterszoon Buytewech

C

Jacob van Campen
Jean de la Chambre
Pieter Claesz
Jan Coelenbier
Evert Collier

D

Cornelis Gerritsz Decker
Frans Decker
Guillam Dubois
Jacob Duck
Cornelis Dusart
Floris van Dyck

E

Barend van Eijsen
Cornelis Engelsz
Caesar van Everdingen

F

Pieter Friso

G

Barentu Gael
Josua de Grave
Frans de Pietersz Grebber
Pieter de Grebber

H

Haarlem Cech svätého Lukáša
Cornelis van Haarlem
Frans Hals
Frans Hals Junior
Harmen Hals
Jan Hals
Willem Claeszoon Heda
Egbert van Heemskerck
Maarten van Heemskerck
Thomas Heeremans
Claes van Heussen
Cornelis Holsteyn
Frans de Hulst

K

Wouter Knijff
Roelof Koets
Willem Gillisz Kool
Adriaen Jansz Kraen
Cornelis Kruids

L

Jan Lagoor
Peter Lely
Judith Leyster

M

Dirk Maas
Jacob Mathai
Jan Mathai
Barend van der Meer
Bartholomeus Molenaer
Nicolaes Molenaer
Pieter de Molijn
Hendrick Mommers
Jan Mostaert
Pieter Mulier Elder
Jacob van Musscher

N

Isaak van Nickelen
Jan van Nickelen
Cornelis van Noord

O

Adriaen van Ostade
Isaac van Ostade
Adriaen Oudendijck
Evert Oudendijck

P

Willem de Poorter
Frans Post
Pieter Post
Hendrik Gerritsz Pot

R

Arnold van Ravesteyn
Jan Aelbertsz Riethoorn
Salomon Rombouts
Willem Romeyn
Jacob van Ruysdael
Salomon van Ruysdael

S

Pieter Jansz. Saenredam
Floris van Schooten
Hercules Seghers
Pieter Soutman
Hendrik Spilman
Jan Steen
Jonas Suyderhoef

T

Hendrik Tavenier

V

Izaiáš van de Velde
Pieter Cornelisz Verbeeck
Jan Vermeer van Haarlem
Johannes Cornelisz Verspronck
Laurens van der Vinne
Vincent van der Vinne
Cornelis Visscher
Roelof Jansz van Vries
Cornelis Vroom
Hendrick Cornelisz Vroom

W

Jacob Willemszoon de Wet
Cornelis Claesz van Wieringen
Thomas Wijck
Jan Wils (maliar)
Jan Baptist Wolfaerts
Jan Wouwerman
Philips Wouwerman
Pieter Wouwerman

harlemskí umelci - pozri *R. Brakenburgh, D. Hals, J. Mandijn, Majster Tiburtinskej Sibyly, H. C. Vroom, C. C. van Wieringen*

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Artists_from_Haarlem

A

Willem Outgertsz Akersloot
Mari Andriessen
Jacobus Luberti Augustini

B

Sarah van Baalbergen
Jan de Baena
Maria Geertruida Barbiers
Pieter Barbiers IV
Cornelis Pietersz Bega
Jacob Bellaert
Nicolaes Pieterszoon Berchem
Gerrit Adriaenszoon Berckheyde
Job Adriaenszoon Berckheyde
Pieter van Berendrecht
Claes van Beresteyn
Dirck van der Bergen
Dirck Bleker
Gerrit Claesz Bleker
Reyer van Blommendael
Henze Boekhout
Hans Gillisz. Bollongier
Hendrik van Borssum Buisman
Jan van Borssum Buisman
Jan van Bouckhorst Philipsz
Dieric Bouts
Richard Brakenburgh
Dirck de Bray
Jan de Bray
Joseph de Bray
Salomon de Bray
Cornelis brise
Hermanus van Brussel

C

Jacob van Campen
Jean de la Chambre
Pieter Claesz
Jan Coelenbier
Leendert van der Cooghen
Graziella Curreli
Cornelis IJsbrantsz Cussens

D

Quirijn Jansz Damast
Poppe Damave
Cornelis Gerritsz Decker
Frans Decker
Jacob de Decker
Herman Doncker
Aart Jansz Druyvesteyn
Guillam Dubois
Cornelis Dusart
Floris van Dyck

E

Barend van Eijsen
Cornelis Engelsz
Catharina Jacoba Abrahamina Enschede
Christina Gerarda Enschede

G

Barentu Gael
Philip Galle
Tot Sint Jans Geertgena
Jacob de Gheyn III
Nicolaes Gillis
Hans Goderis
Hendrik Goltzius
Frans de Pietersz Grebber
Maria de Grebber
Pieter de Grebber

H

Cornelis van Haarlem
Dirck Hals
Frans Hals
Frans Hals Junior
Harmen Hals
Jan Hals
Nicolaes Hals
Reyniere Hals
Gerret Willemsz Heda
Willem Claeszoon Heda
Egbert van Heemskerck
Piet van Heerden
Thomas Heeremans
Hendrik Heerschop
Dirck Helmbreker
Bartholomeus van der Helst
Claes van Heussen
Abrahám van der Hoef
Cornelis Holsteyn
Pieter Holsteyn I
Pieter Holsteyn II
Charles Cornelisz. de Hooch
Warnaar Horstink
Huchtenburg
Frans de Hulst

I

Florian Idenburg

K

Nicolaes de Kemp
Hendrik Keun
Lieven de Key
Jacob Knijff
Leonard Knijff
Isaac Koen
Roelof Koets
Willem Gillisz Kool
Jan Kraeck
Adriaen Jansz Kraen
Jan Adam Kruseman
Cornelis Kruys
Henk Kuijpers

L
Pieter van Laer
Roeland van Laer
Judith Leyster
Johannes Bernardus van Loghem
Jacobus van Looy

M
Dirk Maas
Jan Mandijn
Jan Martszen de Jonge
Majster Tiburtina Sibyl
Adriaen Mathai
Jacob Mathai
Jan Mathai
Theodor Mathai
Barend van der Meer
Woutherus Mol
Bartholomeus Molenaer
Jan Miense Molenaer
Nicolaes Molenaer
Hendrick Mommers
Jacob van Moscher
Jan Mostaert
Pieter Mulier II
Pieter Mulier staršie

N
Jan Nagel (maliar)
Isaak van Nickelen
Jacoba Maria van Nickelen
Jan van Nickelen
Cornelis van Noord
Henriette Gesine Numans

O
Adriaen van Ostade
Isaac van Ostade
Adriaen Oudendijck
Evert Oudendijck
Albert van Ouwater

P
Pieter Pietersz II
Magdalena Pietersz
Willem de Poorter

Frans Post
Maurits Post
Pieter Post
Hendrik Gerritsz Pot
Jacob Pynas

R
Hendrik Reekers
Jan Aelbertsz Riethoorn
Coba Ritsema
Pieter van Roestraten Gerritsz
Gillis Rombouts
Salomon Rombouts
Willem Romeyn
Willem van Royen Frederiksz
Jacob van Ruysdael
Jacob van Salomonsz Ruysdael

S
Jan Savery
Cornelis Symonsz van der Schalcke
Lara Schnitger
Floris van Schooten
Hercules Seghers
Albert Simonsz
Claus Sluter
Maria Geertruida Snabilie
Pieter Soutman
Ad van der Steur
Jonas Suyderhoef

T
Hendrik Tavenier
Willem Thibaut
PINK de Thierry
Levinus Tollenaar

V
Jan van der Vaardt
Jan Jansz van de Velde
Cornelis Verbeeck
Pieter Cornelisz Verbeeck
Kees verkade
Jan Vermeer van Haarlem staršie
Jan Vermeer van Haarlem
Johannes Cornelisz Verspronck
Abraham de Verwer
Kees Verwey
Jan van der Vinne Vincentsz
Laurens van der Vinne Jacobsz
Laurens van der Vinne
Vincent van der Vinne Jansz
Vincent van der Vinne
Vincent Laurensz van der Vinne II
Cornelis Visscher
Jan de Visscher
Lambert Visscher
Cor Visser
Jacob Vrel
Roelof Jansz van Vries

Cornelis Vroom
Hendrick Cornelisz Vroom

W
Claus de Werve
Jacob de Wet II
Jacob de Wet Willemszoon
Cornelis van Wieringen Claesz
Jan Wouwerman
Philips Wouwerman
Pieter Wouwerman
Jan Wyck

Z
Pieter de Zeelander

Harlemský cech sv. Lukáša -

http://en.wikipedia.org/wiki/Haarlem_Guild_of_St._Luke

J. de Bray: Guvernéri harlemského cechu svätého Lukáša v roku 1675 (1675)